

4. Скочиляс-Павлів О. В. КОРУПЦІЯ ЯК НЕГАТИВНЕ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВЕ ЯВИЩЕ: ОЗНАКИ ТА ПРИЧИНИ / О. В. Скочиляс-Павлів. // Право та державне управління. – 2019. – №2. – С. 41–46.

5. Гевчук А. Наявні методи боротьби з корупцією. Національне агентство з питань запобігання корупції [Електронний ресурс] / Анастасія Гевчук // ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2021 – Режим доступу до ресурсу: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA015034.

Пікуль Ростислав Володимирович,

старший науковий співробітник наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного Університету оборони України імені Івана Черняховського;

Клюшин Володимир Васильович,

науковий співробітник наукового центру проблем виховання доброчесності та запобігання корупції у секторі безпеки та оборони Національного Університету оборони України імені Івана Черняховського

ВИЗНАЧЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ПІД ЧАС УЧАСТІ ПЕРСОНАЛУ ЗБРОЙНИХ СИЛ У МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЯХ З ПІДТРИМАННЯ МИРУ І БЕЗПЕКИ

За 25 років, 42 000 українських військовослужбовців взяли участь у 34 миротворчих операціях [1].

Станом на 2021 року угруповання українських миротворців представлені в 9 міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки – в Місії ООН у Демократичній Республіці Конго, в Республіці Малі, у Косово, у Південному Судані, в складі сил ООН із забезпечення безпеки в Аб'ей та Сил ООН з підтримання миру на Кіпрі, в складі Багатонаціональних сили у Косово, Спільних миротворчих сил в Придністровського регіону Республіки Молдова, а також участь у місії НАТО в Ісламській Республіці Афганістан [1].

Вчені вказують на необхідність визнання корупції однією з основних проблем, що стоять перед операціями ООН яка потребує чітке поводження як основний стратегічний та операційний ризик [2].

При проведенні миротворчих операцій, корупція може одночасно впливати на кілька рівнів. Необхідно зазначити, що миротворчі операції проводяться в дуже складних умовах, часто протягом тривалого періоду часу, в країнах, які вже страждають від проявів корупції [3].

Корупційні загрози сприяють нівелюванню стратегічних планів проведення військових операцій та підриває здатність досягти поставлених цілей, включаючи втрату нею легітимності.

У зонах проведення міжнародних миротворчих операцій до основних сфер корупції можна віднести:

Кримінальні схеми опікування. Найбільш дестабілізуючі форми корупції систематично здійснюються завдяки схемам кримінального опікування.

Клановість. Схеми прикриття або опікування нерідко побудовані на партійній чи сектантській приналежності.

Вибори. Вибори за таких умов призводять до подальшого розвитку корупції або пограбування населення.

Політичний контекст: мандат та розгортання місії має найбільший вплив на обстановку в країні, в якій корупційні ризики при неналежному реагуванні будуть прогресувати.

Організована злочинність. Організована злочинність зазвичай вважається проблемою правоохоронних органів, проте на цей час стає більш серйозною загрозою в контексті військових операцій.

Наркотики. Схеми постачання та незаконного обігу наркотиків є дуже складним явищем. Тривалий ланцюг посередників, який проходить поміж виробників, які виготовляють сировину, та кінцевих споживачів.

Розроблення родовищ природних ресурсів. Корумповане управління в сфері індустрії природних ресурсів призводить до погіршення розвитку та проблем неефективності надання міжнародної допомоги.

Право власності на землю та експропріація. Земельні спори найчастіше є основним джерелом насильства, нестабільності та корупції.

Кордон. Надійний кордони є життєво необхідним елементом у будь-якій незалежній державі.

Міжнародна допомога. При корумпованості державних органів чесне розподілення міжнародної допомоги неможливе та ставить під сумнів доцільність цієї допомоги.

Силові структури. У нестабільних, недієздатних державах уряд не має монополії на застосування сили.

Крім переліченого, до корупційних ризиків можна віднести і те, що окремі місії є масштабними та складними, вони складаються з військових контингентів із декількох країн з різними знаннями та досвідом і це створює умови скритих корупційних ризиків.

На разі, в ООН не існує єдиного підходу до питань протидії проявам корупції під час проведення миротворчих місій або операції. В миротворчих мандатах це зустрічається досить зрідка, або взагалі не згадується, а в навчальних миротворчих центрах не передбачена спеціальна підготовка по виявленню ризиків або боротьбі з корупцією [4].

Узагальнюючи стверджуємо, що корупція в оборонному секторі матиме суттєві негативні наслідки у вигляді відволікання обмежених ресурсів держави від завдань безпеки та оборони і зниження боєздатності Збройних сил. Крім того, відбувається негативний вплив на морально-психологічний стан особового складу, які спостерігають за збагачення окремих посадовців, а самі змушені платити хабарі за участь у миротворчих операціях або за отримання належного їм соціального забезпечення як учасників бойових дій.

З метою попередження виникнення корупції в ході військових операцій, необхідно інтегрувати прозорість, підзвітність та антикорупційну діяльність не тільки в доктринальні акти а також реалізувати практичну складову, шляхом зміни методики підготовки та виконання завдань у військових конфліктах, у тому числі включаючи: антикорупційні тренінги, проведення навчань з урахування корупційних ризиків, розроблення навчальних посібників та довідників з антикорупційного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Шелест Г. Поточний стан миротворчої діяльності України / Ганна Шелест // Рада зовнішньої політики “Українська призма”. 2018. URL: <https://bit.ly/2SHSATT> (дата звернення 07.09.2020 р.).

2. Corruption Risks and UN Peace Operations. Strengthening Accountability to Improve Effectiveness // Transparency International Defense & Security. 2019. URL: <https://ti-defence.org/publications/corruption-risks-un-peace-operations-summary/> (дата звернення 03.07.2020 р.).

3. Місії та операції // The Geneva Centre for Security Sector Governance (DCAF). 2014. URL: <https://bit.ly/3nxLIXz> (дата звернення 16.10.2020 р.).

4. Corruption and Peacekeeping. Strengthening peacekeeping and the UN // Transparency International UK. 2013. URL: <https://bit.ly/3nERk1U>.